

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 198
van **KRISTOF SLAGMULDER**
datum: 2 januari 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT,
DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Leerplicht - Niet-ingeschreven leerlingen

Bij de besprekingen van de beleidsnota in de commissie Onderwijs werd kort de discussie gevoerd rond kleuterparticipatie. Vanaf volgend schooljaar wordt de leerplichtleeftijd verlaagd van zes naar vijf jaar, een maatregel die in de vorige legislatuur al werd doorgevoerd. De minister verklaarde in zijn beleidsnota dat nu al 98,6% van de kleuters op drie jaar ingeschreven is, maar dat het zijn ambitie is om dit op te trekken naar de volle 100%.

Ook verklaarde de minister de schooluitval op latere leeftijd maximaal te willen tegengaan, onder andere door in te zetten op een goede taalbeheersing van de leerlingen. Vandaar ook de aangekondigde beleidslijnen in verband met taaltesten. Met deze en andere stappen moet versterkt worden ingezet op het terugdringen van het aantal vroegtijdige schoolverlaters.

1. Hoeveel leerplichtige leerlingen waren bij de jaarlijkse tellingen op 1 februari niet ingeschreven? Graag een overzicht van de voorbije vijf jaar, opgesplitst per leeftijd.
2. Hoeveel leerplichtige leerlingen zijn dit schooljaar (nog) niet ingeschreven? Ook hier graag een opsplitsing per leeftijd.
3. Betreffende het kleuteronderwijs, hoeveel kinderen die niet onder de leerplichtleeftijd vallen (omdat ze jonger zijn dan zes jaar) zijn niet ingeschreven? Graag hier zowel de absolute als de relatieve cijfers.
4. Wat zijn de voornaamste oorzaken van niet-inschrijving bij deze categorie kleuters jonger dan zes jaar?
5. Betreffende kinderen die binnen de leeftijdsgrenzen van de leerplicht vallen (dus van zes tot achttien jaar), hoeveel van de niet-ingeschrevenen hebben een vrijstelling van leerplicht vanwege een handicap of andere fysieke aandoeningen? Graag hier zowel de absolute als de relatieve cijfers.
6. Betreffende jongeren van vijftien tot achttien jaar, hoeveel van hen zijn niet ingeschreven omdat ze reeds een bepaalde vorm van arbeid en/of stage uitvoeren en hoeveel vallen onder de categorie NEET-jongeren (NEET: not in education, employment or training)? Graag hier zowel de absolute als de relatieve cijfers.
7. Wat zijn buiten bovenvermelde medische of professionele redenen de voornaamste oorzaken van dit leerplichtverzuim?
8. Welke maatregelen worden in dergelijke gevallen genomen?

9. Hoe evalueert de minister deze cijfers? Zijn de huidige sanctiemaatregelen voldoende? Zo neen, waarom niet?
10. Welke bijkomende beleidsmaatregelen zal de minister ter zake nemen?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 198 van 2 januari 2020

van **KRISTOF SLAGMULDER**

Elk jaar controleert het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) of alle leerplichtige kinderen die gedomicilieerd zijn in Vlaanderen aan de leerplicht voldoen. AGODI vergelijkt daarvoor de bestanden van het rijksregister, met daarin alle kinderen die in het Vlaams Gewest wonen, met de databanken van AGODI (inschrijvingen in onderwijsinstellingen, huisonderwijs, vrijstelling van leerplicht, ...). Vervolgens schrijft AGODI de ouders van die kinderen aan die niet in één van de databanken worden teruggevonden. Als de ouders niet antwoorden, wordt in een volgende stap de gemeente ingeschakeld om na te vragen hoe deze kinderen aan de leerplicht voldoen. De dossiers van de leerplichtigen die niet voldoen aan de leerplicht worden overgemaakt aan het parket voor nuttig gevolg.

Naast de controle op de inschrijvingen bij de leerplichtigen, gaat het Agentschap ook elk schooljaar na welke kleuters ingeschreven zijn en welke kleuters niet ingeschreven zijn. Hiervoor start men ook met een bestand van het rijksregister; ditmaal met daarin alle in het Vlaams Gewest gedomicilieerde kleuters. Deze lijst van kleuters wordt ook vergeleken met de databanken van AGODI. De kleuters die in minstens één van de databanken teruggevonden worden zijn de wel ingeschreven kleuters; de restgroep zijn de niet-ingeschreven kleuters. De lijst van driejarige kleuters die nergens teruggevonden zijn, wordt doorgegeven aan Kind&Gezin. Kind&Gezin probeert dan de ouders van deze niet-teruggevonden kleuters te benaderen om de ouders actief te stimuleren hun kind in te schrijven in het kleuteronderwijs.

De gegevens zijn afkomstig uit de databanken van het Agentschap voor Onderwijsdiensten. De AGODI-databanken werden geraadpleegd op 08/01/2020.

1. In onderstaande tabel vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van het aantal leerplichtigen dat niet voldoet aan de leerplicht, of waarvan de informatie in verband met de controle op de inschrijvingen ontoereikend is.

Leeftijd	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
6 jaar	16	20	11	20	13
7 jaar	16	13	14	12	13
8 jaar	14	16	11	13	9
9 jaar	13	12	14	15	11
10 jaar	14	9	9	13	7
11 jaar	10	11	10	12	12
12 jaar	15	7	11	19	16
13 jaar	12	12	4	25	14
14 jaar	17	5	9	34	62
15 jaar	17	20	12	42	54
16 jaar	35	22	15	33	58
17 jaar	934	992	244	599	846
	1 113	1 139	364	837	1 115

Bron: Agentschap voor Onderwijsdiensten

2. Momenteel loopt de controle op de inschrijvingen.
Het is daarom nu nog niet mogelijk om cijfers voor dit schooljaar te geven.
3. In onderstaande tabel vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van het aantal kleuters dat niet was ingeschreven.

Leeftijd	2014-2015		2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019	
2 jaar	233	2,1%	193	1,7%	205	1,8%	280	2,6%	213	2,0%
3 jaar	1 083	1,5%	1 025	1,4%	979	1,4%	951	1,4%	1 058	1,5%
4 jaar	1 011	1,4%	826	1,1%	814	1,1%	749	1,1%	683	1,0%
5 jaar	964	1,3%	856	1,2%	786	1,1%	707	1,0%	683	1,0%
	3 291	1,4%	2 900	1,3%	2 784	1,2%	2 687	1,2%	2 637	1,2%

Bron: Agentschap voor Onderwijsdiensten

4. AGODI geeft jaarlijks de lijsten van de niet-ingeschreven driejarigen door aan Kind&Gezin. Deze instantie contacteert de ouders van niet-ingeschreven driejarige kleuters. De ouders worden bevraagd m.b.t. de inschrijving en waar nodig actief gestimuleerd en ondersteund om hun kind in te schrijven in het kleuteronderwijs.

Kind&Gezin koppelt jaarlijks de resultaten van de acties naar de niet-ingeschreven kleuters terug aan AGODI. In deze feedback geeft Kind&Gezin het resultaat aan van de acties per kind.

Hieronder vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger de resultaten van Kind&Gezin voor schooljaar 2018-2019 voor de niet-ingeschreven driejarige kleuters.

Categorie	Subcategorie	2018-2019	
Vruchteloos	Vruchteloos	219	20,7%
	Adres onbekend	113	10,7%
	Verblijf buitenland	150	14,2%
Onderwijs	School	119	11,2%
	Wachtlijst	9	0,9%
	Huisonderwijs	195	18,4%
Niet ingeschreven	Medische redenen	39	3,7%
	Andere redenen	35	3,3%
	Intentie tot inschrijven	56	5,3%
Geen info		123	11,6%
		1 058	

Bron: Kind & Gezin

** Bewerking door het Agentschap voor Onderwijsdiensten op 8 januari 2019*

5. Een aantal kinderen is niet leerplichtig, ook al behoren ze tot de leeftijdscategorie van zes- tot en met zeventienjarigen. Het gaat over kinderen die door een fysieke en/of mentale handicap een vrijstelling van leerplicht kregen; en over jongeren die al een diploma van secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad BSO of een kwalificatiegetuigschrift van opleidingsvorm drie van het buitengewoon onderwijs behaalden.
Leerlingen krijgen uiteraard niet zomaar een vrijstelling van leerplicht omwille van medische redenen. Ouders moeten daarvoor een aanvraag indienen bij het Zorgpunt Onderwijsinspectie. De Onderwijsinspectie beslist of een leerling tijdelijk of permanent vrijgesteld wordt van de leerplicht.

In onderstaande tabel vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger het overzicht van het aantal en het percentage leerplichtigen die geen onderwijs volgden omwille van een medische aandoening.

Schooljaar	Aantal lln met vrijstelling van leerplicht omwille van medische redenen	
2014-2015	404	0,05%
2015-2016	347	0,04%
2016-2017	265	0,03%
2017-2018	245	0,03%
2018-2019	202	0,02%

Bron: Agentschap voor Onderwijsdiensten

6. Omwille van de wet op de leerplicht in België zijn jongeren verplicht om tot hun 18 jaar of tot 30 juni van het jaar waarin ze 18 worden aan de leerplicht te voldoen door een inschrijving in een erkende school of huisonderwijs. Dat wil zeggen dat jongeren van 15 tot 18 jaar die niet ingeschreven zijn in onderwijs meegenomen worden in de leerplichtcontrole en per definitie niet onder de categorie NEET kunnen vallen. Jongeren kunnen bij de deeltijdse leerplicht kiezen voor deeltijds onderwijs waar ze bij de werkplekcomponent arbeid en/of stage verrichten. Van de genoemde leerlingen in antwoord 1. kan de administratie niet aangeven hoeveel van hen een bepaalde vorm van arbeid en/of stage uitvoeren.
7. Mijn administratie houdt niet systematisch bij waarom ouders en/of jongeren verzaken aan de leerplicht.
8. De dossiers van de leerplichtigen die niet voldoen aan de leerplicht worden overgemaakt aan het parket. In een aantal situaties wordt de leerplicht niet nageleefd, maar wordt beslist om het dossier niet naar het parket te sturen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor jongeren die bijna 18 jaar zijn. Of voor kinderen voor wie een vrijstelling van de leerplicht aangevraagd is, maar voor wie het Zorgpunt Onderwijsinspectie nog geen beslissing nam. Of voor kinderen die huisonderwijs volgen, maar voor wie nog geen verklaring van huisonderwijs werd ingediend. Of voor kinderen van wie de ouders kunnen aantonen dat ze actief op zoek zijn naar een school, maar die door een specifieke problematiek nog niet gevonden hebben. Die dossiers volgt AGODI intern verder op.
9. Elk kind en elke jongere die verzuimt aan de leerplicht is er één teveel. Weinig kinderen en jongeren verzuimen aan de leerplicht. Sommige ouders vergeten dat het attest huisonderwijs jaarlijks hernieuwd moet worden en met de nodige bewijsstukken aan AGODI bezorgd moet worden. Daardoor is een deel van de kinderen en jongeren in de data niet problematisch. Ondanks de sanctiemaatregelen blijven toch een aantal hardnekkige groepen bestaan. Extra begeleidingsmaatregelen op lokaal niveau zijn hier noodzakelijk. Lokale organisaties die gespecialiseerd zijn in het werken met specifieke doelgroepen stimuleren en begeleiden deze gezinnen richting schoollopen. Via de leerplichtcontrole kaart de administratie jaarlijks bij de lokale besturen van steden en gemeenten aan wie volgens onze gegevens niet aan de leerplicht voldoet. Op die manier kan het lokaal bestuur de nodige maatregelen treffen.
10. Voor de leerplichtige kleuters zet ik verder in op de uitrol van het actieplan Kleuterparticipatie. Door samen te werken met partnerorganisaties kan het onderwerp kleuterparticipatie op de agenda geplaatst worden tijdens huisbezoeken en gesprekken. Doordat die partnerorganisaties al hechte contacten hebben met de ouders kunnen zij het gesprek over kleuterparticipatie makkelijk aanvangen.